

## ΠΡΟΟΙΜΙΟ

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την εκπαίδευση έχει δύο διακριτούς στόχους : Δημόσια, δωρεάν, δημοκρατική, μαζική εκπαίδευση, από τη μια μεριά, και ποιοτικά αναβαθμισμένη, υψηλού επιπέδου εκπαίδευση, από την άλλη.

Τα νεοφιλελεύθερα διλήμματα «ποιοτική εκπαίδευση για λίγους ή μαζική εκπαίδευση χαμηλού επιπέδου», «αριστεία ή δημοκρατία», στηρίζονται σε μια υπαρκτή σήμερα κατάσταση, αλλά, σε τελευταία ανάλυση, είναι προσχηματικά, αναπαράγοντας διαχρονικά επιχειρήματα των συντηρητικών κοινωνικών δυνάμεων. Για την Αριστερά, η απόλαυση του αγαθού της Παιδείας από όλους και όλες ανεξαιρέτως αποτελούσε πάντα όπλο κοινωνικής και προσωπικής χειραφέτησης και μέσο εμβάθυνσης της δημοκρατίας. Σήμερα, ίσως περισσότερο από πότε, η γνώση και η κριτική της είναι δύναμη, όχι μόνο για την κατανόηση, αλλά και για την αλλαγή της κοινωνίας. Αυτή η δύναμη οφείλει να βρίσκεται στα χέρια των πολλών.

Σε όσα ακολουθούν, η υφιστάμενη κατάσταση αναλύεται σε θεσμικό, οικονομικό, λειτουργικό και καθαυτό εκπαιδευτικό επίπεδο ενώ καταγράφονται οι πλευρές της νεοφιλελεύθερης πολιτικής για την εκπαίδευση τις οποίες οφείλουμε να ανατρέψουμε. Το στρατηγικό σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για την ανασυγκρότηση της δημόσιας εκπαίδευσης βρίσκεται στον αντίποδα της νεοφιλελεύθερης πολιτικής και επιδιώκει την πλήρη αναμόρφωση του εκπαιδευτικού συστήματος με βάση τη συσσωρευμένη γνώση και τις αξίες της αριστεράς. Από εδώ προκύπτουν οι άξονες της εκπαιδευτικής ανασυγκρότησης που προτείνουμε.

Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση ενός προγράμματος συνολικής ανασυγκρότησης της εκπαίδευσης απαιτεί μακρόχρονες διαδικασίες, πρόβλεψη μεταβατικών σταδίων και δοκιμαστικές εφαρμογές πριν τη γενικευμένη εφαρμογή των αλλαγών. Στις σημερινές όμως συνθήκες απαιτούνται άμεσες λύσεις σε μια σειρά προβλήματα, τα οποία έχει επισωρεύσει και παροξύνει η καταστροφική εκπαιδευτική πολιτική των τελευταίων χρόνων. Για αυτόν τον λόγο, ο ΣΥΡΙΖΑ έχει επεξεργαστεί ένα άμεσο πρόγραμμα που θα προωθήσει προς εφαρμογή από την επομένη της συγκρότησης της κυβέρνησης της Αριστεράς. Το πρόγραμμα αυτό περιλαμβάνει άμεσες ενέργειες για την εκπαίδευση και κατατείνει σε δυο στόχους που συνδέονται στενά. Πρώτον, να περιορίσει τις καταστροφικές συνέπειες που έχει επιφέρει η νεοφιλελεύθερη λαϊλαπα στην εκπαίδευση και, δεύτερον, να ανοίξει τον δρόμο για την συνολική εκπαιδευτική ανασυγκρότηση. Παρουσιάζουμε αυτό το άμεσα εφαρμόσιμο και οικονομικά εφικτό πρόγραμμα μαζί με ένα πρώτο σχέδιο κοστολόγησής του.

Έχουμε επίγνωση ότι η διαμόρφωση ενός σχεδίου συνολικής ανασυγκρότησης της εκπαίδευσης συνιστά διαδικασία συνεχούς επανατροφοδότησης και προσαρμογών. Απαιτεί κοινωνική νομιμοποίηση, δηλαδή ευρεία κοινωνική συναίνεση, αλλά κυρίως την ενεργό συμμετοχή εκπαιδευτικών, εκπαιδευομένων και όλων όσοι συνδέονται κατά τον ένα ή τον άλλο τρόπο με την εκπαίδευση και την παιδεία γενικότερα. Δεν μας διαφεύγει το γεγονός ότι η εικόνα αλλάζει καθημερινά, ότι οι αλλοιώσεις που συντελούνται και οι παθογένειες που εντείνονται αποκτούν στοιχεία μονιμότητας και άρα ότι η ανάταξή τους θα απαιτήσει μεγάλη προσπάθεια, χρόνο και πόρους.

# **ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΟΥ ΣΥΡΙΖΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΟΥ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ**

Για τον ΣΥΡΙΖΑ η παιδεία αποτελεί καθολικό ανθρώπινο δικαίωμα και κοινωνικό αγαθό. Είναι υποχρέωση της πολιτείας να παρέχει δωρεάν ποιοτική εκπαίδευση ισότιμα σε όλους, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας και την ενεργό συμμετοχή στο κοινωνικό γίγνεσθαι ανάλογα με την κλίση και τις ικανότητες του καθενός και της καθεμιάς. Η άρση των ταξικών φραγμών και η απάλειψη κάθε λογής διακρίσεων συνδέονται άμεσα με τη δωρεάν παροχή δημόσιας παιδείας υψηλού επιπέδου και αποτελούν για μας θεμελιακές αξιακές στοχεύσεις.

## **1. ΝΕΟΦΙΛΕΛΕΥΘΕΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΝΗΜΟΝΙΑ: Η ΔΙΑΛΥΣΗ ΤΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

### **Η Ευρωπαϊκή στρατηγική για την εκπαίδευση.**

Οι εκπαιδευτικές επιλογές της ΝΔ και του ΠΑΣΟΚ, όπως και αυτές των μνημονιακών κυβερνήσεων, εντάσσονται πλήρως στο πλαίσιο της κυρίαρχης νεοφιλελεύθερης ευρωπαϊκής στρατηγικής για την εκπαίδευση. Η στρατηγική αυτή αποτυπώνεται στις οδηγίες του ΟΟΣΑ, του ΠΟΕ, της GATS και των ευρωπαϊκών συνθηκών της Μπολόνια, της Πράγας κλπ. Η συμμόρφωση με τις οδηγίες αυτές οδηγεί στη συρρίκνωση και διάλυση της δημόσιας εκπαίδευσης και στην άκρατη ιδιωτικοποίηση όλων των εκπαιδευτικών δομών. Ένα πλήρως ιδιωτικοποιημένο εκπαιδευτικό σύστημα καλείται να αποτελέσει μια ενιαία αγορά εκπαιδευτικών 'υπηρεσιών', της οποίας τα 'προϊόντα', πλήρως τυποποιημένα και πιστοποιημένα, θα μπορούν να ανταλλάσσονται μέσω του γενικού ισοδυνάμου, δηλαδή του χρήματος. Με όπλο τον κατακερματισμό των πτυχίων και των γνωστικών αντικειμένων, η αγορά καλείται να παράγει αποφοίτους πολλών ταχυτήτων, αποφοίτους ευέλικτους, και άρα περισσότερο ή λιγότερο αναλώσιμους.

Ένα εκπαιδευτικό σύστημα που σχεδιάζεται για τις ανάγκες της αγοράς απαιτεί την κυριαρχία του επιχειρηματικού προτύπου τόσο στο Δημόσιο Σχολείο όσο και στην Ανώτατη Εκπαίδευση και Έρευνα. Διαστρεβλώνει τον μορφωτικό ρόλο της εκπαίδευσης αντικαθιστώντας τη γνώση με απλή κατάρτιση σε δεξιότητες ενώ την ευελιξία εξασφαλίζει η διαρκής μαθητεία και η λεγόμενη "δια βίου μάθηση". Τελικά παρέχεται στρεβλή και αποσπασματική εξειδίκευση υπό τους ψευδεπίγραφους όρους «κοινωνία της γνώσης» και «κοινωνία της πληροφορίας». Αποφασιστικό μέσο για την ιδιωτικοποίηση της εκπαίδευσης και την εμπορευματοποίηση της γνώσης είναι η απόσυρση των κρατών μελών της ΕΕ από την υποχρέωση να τη χρηματοδοτούν, μετακυλίοντας τις δαπάνες στους πολίτες μέσω της επιβολής διδάκτρων.

### **Οι «εθνικές» πολιτικές για την εκπαίδευση**

Στην Ελλάδα οι κυβερνήσεις, τόσο τις προηγούμενες δεκαετίες με την νεοφιλελεύθερη πολιτική τους, όσο και οι τωρινές με την εφαρμογή των μνημονίων και των αντίστοιχων εφαρμοστικών νόμων, οργάνωσαν και συστηματοποίησαν τη αποδιοργάνωση και τελικά τη διάλυση της δημόσιας εκπαίδευσης σε όλες τις βαθμίδες της.

Ειδικότερα η σημερινή κατάσταση έχει τα εξής χαρακτηριστικά:

## **Α. ΕΚΠΤΩΧΕΥΣΗ ΚΑΙ ΣΥΡΡΙΚΝΩΣΗ**

Νεοφιλελεύθερα ιδεώδη και μνημόνια παράγουν μια εκπαιδευτική πολιτική με σαφές ταξικό πρόσημο που, σε συνθήκες κρίσης, παροξύνει τις ταξικές και κοινωνικές ανισότητες. Ενισχύει τον αναλφαβητισμό και τους αποκλεισμούς, εντείνει τον ανταγωνισμό και μεταθέτει διαρκώς τις ευθύνες στα μεμονωμένα άτομα αποδυναμώνοντας κάθε έννοια συλλογικότητας. Μειώνει τις ροές προς την Ανώτατη Εκπαίδευση, συρρικνώνει τη δημόσια εκπαίδευση σε οικονομικούς πόρους, υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό, αλλά και περιεχόμενο.

### **Οι πόροι και οι υποδομές, το ανθρώπινο δυναμικό.**

Με πρόσχημα το χρέος, οι δαπάνες για την εκπαίδευση έφτασαν σε οριακά επίπεδα: στο 2,51 % επί του ΑΕΠ που αντιστοιχεί στο 50% των δαπανών του 2009. Σχολεία, ΑΕΙ και Ερευνητικά Κέντρα πρακτικά αδυνατούν να λειτουργήσουν.

Στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια εκπαίδευση καταργήθηκαν ή συγχωνεύθηκαν από το 2011 πάνω από 1.200 σχολεία και 102 επαγγελματικές σχολές, περίπου το 10% των σχολικών μονάδων. Το ποσοστό αυτό συνεχώς αυξάνει. Βασικές υποστηρικτικές δομές και εκπαιδευτικές υπηρεσίες συρρικνώθηκαν ή καταργήθηκαν. Μόνο στη Δευτεροβάθμια εκπαίδευση και από τον Ιούνιο του 2010, το διδακτικό προσωπικό έχει μειωθεί κατά 30%. Η τάση επιτείνεται με την ανήκουστη άρνηση να γίνουν οι απολύτως αναγκαίοι νέοι διορισμοί

Στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση το νέο θεσμικό πλαίσιο (Ν.4009/11, Ν.4076/12 κλπ) και το σχέδιο "Αθηνά" οδηγούν στη συρρίκνωση και αλλοίωση των ακαδημαϊκών χαρακτηριστικών της Ανώτατης Εκπαίδευσης. Συνεχίζοντας την προηγούμενη διαλυτική πολιτική, οι μνημονιακές κυβερνήσεις επιχειρούν την πλήρη απορρύθμιση και την ιδιωτικοποίηση της Έρευνας. Με δηλωθέντες πόρους περίπου στο 0,5% του συνεχώς μειούμενου ΑΕΠ και με βάση συνεχείς περικοπές τόσο στους προϋπολογισμούς των ερευνητικών κέντρων όσο και στη χρηματοδότηση της έρευνας, η πολιτική αυτή οδηγεί σε ολοσχερή διάλυση της ερευνητικής δραστηριότητας στη χώρα. Τα ΑΕΙ, τα ερευνητικά κέντρα καθώς και σημαντικές δημόσιες ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές απαξιώνονται ενώ το διδακτικό και το ερευνητικό δυναμικό δεν ανανεώνεται. Η πολιτική αυτή παρουσιάζεται ως προσπάθεια σύνδεσης της έρευνας με την επιχειρηματικότητα και σκοπό την «ανάπτυξη»!

Εν ονόματι της δημοσιονομικής προσαρμογής και υπό τους όρους των μνημονίων, στην Τεχνική-Επαγγελματική Εκπαίδευση καταργήθηκαν, εν μία νυκτί, οι ειδικότητες υγείας-πρόνοιας, γραφικών τεχνών και αισθητικής-κομμωτικής με αποτέλεσμα 20.000 μαθητές να μην μπορούν να ολοκληρώσουν τη φοίτησή τους στη δημόσια εκπαίδευση και να μετατραπούν σε πελατεία των κάθε είδους ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων. Επιπλέον, λόγω της παντελούς έλλειψης φοιτητικής μέριμνας, φοιτητές προερχόμενοι από φτωχά κοινωνικά στρώματα αδυνατούν να συνεχίσουν τις σπουδές τους. 1992 εκπαιδευτικοί τέθηκαν σε καθεστώς διαθεσιμότητας. Η διαθεσιμότητα 1.349 διοικητικών υπαλλήλων των ΑΕΙ αποτέλεσε ένα ακόμη συντριπτικό χτύπημα στη δημόσια Τριτοβάθμια Εκπαίδευση με πολύ αρνητικά αποτελέσματα σε φοιτητές, διδάσκοντες αλλά και σε ολόκληρη την κοινωνία: η φοιτητική μέριμνα, η σίτιση, η φύλαξη, οι βιβλιοθήκες, οι γραμματείες Τμημάτων και Σχολών, τα κέντρα δικτύων και τα εργαστήρια πλήττονται ανεπανόρθωτα. Παράλληλα

συνεχίζεται η μείωση του διδακτικού προσωπικού σε Πανεπιστήμια και ΤΕΙ. Δεν προκηρύσσονται νέες θέσεις και έχουν εξαφανισθεί οι συμβασιούχοι διδάσκοντες, με προφανείς δυσμενείς συνέπειες στο εκπαιδευτικό έργο των Ιδρυμάτων.

Οι εφαρμοζόμενες μνημονιακές πολιτικές έχουν εγκλωβίσει τα Ερευνητικά Κέντρα της χώρας σε ένα οικονομικά ασφυκτικό πλαίσιο λειτουργίας που οδηγεί σημαντικές δημόσιες ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές σε απαξίωση και συρρίκνωση. Μεγάλο ερευνητικό δυναμικό, πολύτιμο για τη χώρα, όπως και πολλοί νέοι επιστήμονες οδηγούνται σε αναγκαστική φυγή στο εξωτερικό. Ο αριθμός έχει ξεπεράσει τις 100 χιλιάδες τη μνημονιακή τριετία.

## Το περιεχόμενο της εκπαίδευσης

Όσον αφορά το περιεχόμενο της εκπαίδευσης, η γενική παιδεία υποβαθμίζεται συνολικά. Η ειδίκευση και κατάρτιση αντικαθιστά τη συνταγματική επιταγή για καλλιέργεια και ολοκληρωμένη γνώση. Με ανομολόγητο στόχο τη διάπλαση ενός πολίτη που θα υπηρετεί τη νεοφιλελεύθερη αντίληψη, η μόρφωση μετατρέπεται σε απλό χρηστικό εργαλείο δεξιοτήτων που απαξιώνονται γρήγορα δημιουργώντας εργαζόμενους άμεσα αξιοποιήσιμους, φτηνούς και αναλώσιμους. Ο οργανικός και ο λειτουργικός αναλφαβητισμός αυξάνουν. Η σχολική διαρροή μεγαλώνει.

Στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ κυριαρχεί ο κατακερματισμός πτυχίων και διπλωμάτων. Τα επιστημονικά αντικείμενα διαλύονται. Τα προγράμματα σπουδών απορρυθμίζονται, τα μαθήματα μειώνονται λόγω έλλειψης διδακτικού προσωπικού ενώ τα αντίστοιχα γνωστικά περιεχόμενα υποβαθμίζονται. Η βίαιη προσαρμογή στις μνημονιακές συνθήκες θίγει το περιεχόμενο της εκπαίδευσης σε όλες του τις διαστάσεις.

## Β. ΙΔΙΩΤΙΚΟΠΟΙΗΣΗ

Βασικός στόχος της νεοφιλελεύθερης πολιτικής είναι η παράδοση στο ιδιωτικό κεφάλαιο ολόκληρων τομέων, κλάδων και υπηρεσιών της εκπαίδευσης που ακόμη παρέχονται δημόσια και η συνακόλουθη εμπορευματοποίηση της γνώσης. Η ιδιωτική εκπαίδευση ενισχύεται με ένα σύνολο νόμων που ευνοούν την επέκτασή της ενώ πριμοδοτούν το ιδιωτικό κεφάλαιο που ενδιαφέρεται να επενδύσει στην κερδοφόρα αγορά των προϊόντων εκπαίδευσης. Καταργούνται δημόσιες δομές ενώ, με τους νεοϊδρυθέντες υπεροργανισμούς ΙΝΕΔΙΒΙΜ και ΕΟΠΠΕΠ, όχι μόνο ευνοείται η επέκταση των ιδιωτικών επενδύσεων στην εκπαίδευση, αλλά επιπλέον παρέχεται στα ιδιωτικά εκπαιδευτήρια η δυνατότητα παροχής πτυχίων ισότιμων με αυτά του δημόσιου. Τα πτυχία των κολλεγίων καθίστανται ισότιμα με αυτά των ΑΕΙ. Ήδη η συνταγματική επιταγή για δημόσια και δωρεάν Ανώτατη Εκπαίδευση είχε υπονομευθεί με τη θεσμοθέτηση διδάκτρων στις μεταπτυχιακές σπουδές και τις "διευκολύνσεις" στα κολέγια ενώ, σε αυτό το έδαφος, προετοιμάζεται η επιβολή διδάκτρων και στις προπτυχιακές σπουδές. Οι τελευταίες τροπολογίες Αρβανιτόπουλου ολοκληρώνουν την επιχείρηση.

Η δευτεροβάθμια ιδιωτική εκπαίδευση παραδίδεται στους νόμους της αγοράς με σκανδαλώδεις διατάξεις που μετατρέπουν το εκπαιδευτικό ίδρυμα σε καθαρή επιχείρηση, αποδομούν τις εργασιακές σχέσεις των εκπαιδευτικών που εργάζονται εκεί και ανάγουν τον σχολάρχη σε υπέρτατο εργοδότη.

Πρόσφατοι νόμοι καταργούν επί της ουσίας το άρθρο 16 του Συντάγματος. Πρόκειται για :

- α) τους εφαρμοστικούς νόμους των μνημονίων στην Παιδεία (ν. 3848/2010 και ν.4009/2011,ν. 4076/2012,ν. 4024/2011 για μισθολόγιο-βαθμολόγιο και ν. 3879/10 δια βίου μάθηση, ν.4142/13 για ΑΔΙΠΠΔΕ),
- β) το ν. 3869/2011 για το ΤΑΙΠΕΔ,
- γ)τους προϋπολογισμούς και το Μεσοπρόθεσμο Πλαίσιο Δημοσιονομικής Στρατηγικής 2013-2016 (ν.4093/2012 και επικαιροποιημένο ν. 4127/2013),
- δ)το ν.4093/2012 και το ν. 4172/13 για τις διαθεσιμότητες-απολύσεις και τις υποχρεωτικές μεταθέσεις-ματατάξεις,
- ε) τον ν4152/2013 παρθ για την αύξηση του ωραρίου στους καθηγητές δευτεροβάθμιας ,
- στ) το ν. 4186/2013 για το Λύκειο, το εξεταστικό, την ΤΕΕ-Κατάρτιση και τη μαθητεία ,
- ζ) το σχέδιο Αθηνά για την Ανώτατη εκπαίδευση.
- η) την τελευταία 'τροπολογία' Αρβανιτόπουλου.

Οι νόμοι αυτοί έχουν ταξικό πρόσημο, εντάσσονται πλήρως στο πλαίσιο της νεοφιλελεύθερης ευρωπαϊκής στρατηγικής για την εκπαίδευση, συρρικνώνουν και μετατρέπουν τη Δημόσια Εκπαίδευση σε προνόμιο για λίγους ενώ προετοιμάζουν το μεγάλο ξεπούλημα της περιουσίας της, δημιουργώντας «χώρο» για ιδιωτικές επενδύσεις.

#### **Γ. ΥΠΟΧΩΡΗΣΗ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ – ΑΥΤΑΡΧΙΣΜΟΣ**

Για να υλοποιηθεί αυτή η πολιτική εφαρμόζονται ποικίλα μέσα που αποσκοπούν στη διάλυση των δημοκρατικών δομών και διαδικασιών στην εκπαίδευση και στη θεσμική αντικατάστασή τους από συγκεντρωτικές δομές και κόμβους υπερεξουσίας -από τα Συμβούλια Ιδρύματος στα ΑΕΙ μέχρι τις υπερεξουσίες των διευθυντών σχολικών μονάδων. Η πειθάρχηση επιτυγχάνεται με εργαλείο την αξιολόγηση-τιμωρία, όπως συνδέεται ευθέως με τις διαθεσιμότητες- απολύσεις. Η ποινικοποίηση των αγώνων, η βίαιη καταστολή των κινητοποιήσεων της εκπαιδευτικής κοινότητας, η επιστράτευση, η κατάργηση του Πανεπιστημιακού ασύλου και η περιστολή των ακαδημαϊκών ελευθεριών ολοκληρώνουν τον κύκλο.

Για να γίνουν αποδεκτά τα παραπάνω, έχει εξαπολυθεί μια συστηματική επίθεση προπαγάνδας που αποσκοπεί στην απαξίωση της δημόσιας εκπαίδευσης, των εκπαιδευτικών, αλλά και των άλλων εργαζόμενων του δημόσιου τομέα. Η επίθεση επικαλε

ίται ανενδοίαστα πλήρως ψευδή στοιχεία συνιστώντας μια οργανωμένη συκοφαντία χωρίς φραγμούς ή όρια. Η συστηματικότητα και η ένταση της συκοφαντίας είναι πρωτοφανής. Αποτέλεσε και αποτελεί το κύριο ιδεολογικό όπλο για να επιβληθεί η συρρίκνωση της δημοκρατίας και της κριτικής σκέψης στα ΑΕΙ και στον χώρο των εκπαιδευτικών γενικότερα ώστε να εδραιωθεί στην κοινή συνείδηση το αναπόφευκτο της ιδιωτικοποίησης.

#### **2. ΑΞΙΑΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΙΔΕΙΑ**

Το στρατηγικό σχέδιο του ΣΥΡΙΖΑ για την ανασυγκρότηση της δημόσιας εκπαίδευσης βρίσκεται στον αντίποδα της νεοφιλελεύθερης μνημονιακής πολιτικής και έχει στόχο να την ακυρώσει και να την ανατρέψει. Η εκπαιδευτική μεταρρύθμιση που επιδιώκει ο ΣΥΡΙΖΑ αποσκοπεί να διασφαλίσει το καθολικό δικαίωμα στη μόρφωση σε ένα ποιοτικά αναβαθμισμένο, δημόσιο και δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα.

Το εκπαιδευτικό σύστημα έχει πάντα ρόλο διπλό. Παράγει και μεταφέρει γνώση και καλλιέργεια ενώ ταυτόχρονα διαδραματίζει βασικό ρόλο στην αναπαραγωγή κοινωνικών προτύπων, ρόλων, στάσεων και αξιών. Λειτουργεί ως ιδεολογικός μηχανισμός ενόσω εντάσσεται στο συνολικότερο παραγωγικό, οικονομικό και πολιτικό πλαίσιο που του παρέχει σκοπούς, υποδομές και εφόδια.

Ο ΣΥΡΙΖΑ προσβλέπει στην αντιστροφή της κατεύθυνσης του εκπαιδευτικού ιδεολογικού μηχανισμού. Αποσκοπεί σε μια ποιοτικά ανώτερη όσο και κριτική πρόσβαση στη γνώση, σε μια πληρέστερη αντίληψη του κόσμου, της φύσης, της ζωής, της κοινωνίας, του ανθρώπου. Η γνώση και η καλλιέργεια διαμορφώνουν ορίζοντες νοημάτων και επιτρέπουν στα πρόσωπα να αναπτύξουν τον εαυτό τους και την κοινωνία, με συνεχή μέριμνα για τους άλλους και υπό καθεστώς αλληλεγγύης. Η γνώση, η καλλιέργεια, η ελευθερία και η ευθύνη συνδέονται άρρηκτα.

Ένα δωρεάν εκπαιδευτικό σύστημα δημόσιο, δημοκρατικό, ανοιχτό σε όλα τα παιδιά, σε κάθε νέο και κάθε νέα, και ταυτόχρονα ένα εκπαιδευτικό σύστημα ποιοτικά αναβαθμισμένο είναι ικανό να ικανοποιήσει αυτήν την αντιστροφή κατεύθυνσης.

#### **Αξιακές αρχές για τον ΣΥΡΙΖΑ είναι οι παρακάτω:**

- Η παιδεία είναι καθολικό ανθρώπινο δικαίωμα και κοινωνικό αγαθό. Είναι υποχρέωση της πολιτείας να παρέχει δημόσια δωρεάν εκπαίδευση υψηλού επιπέδου, σε όλους, χωρίς αποκλεισμούς και διακρίσεις, με στόχο την ολόπλευρη ανάπτυξη της προσωπικότητας σε ένα πλαίσιο αλληλεγγύης και κοινωνικής ευθύνης.
- Κύρια αποστολή του εκπαιδευτικού συστήματος είναι η πνευματική και σωματική καλλιέργεια, η ολόπλευρη μόρφωση και η κριτική σκέψη, η ενίσχυση της δημοκρατικής συνείδησης. Η εκπαίδευση συνιστά μια ιδιαίτερα σύνθετη δραστηριότητα που οφείλει να συνδυάζει τη θεωρητική γνώση με τις πρακτικές συνεπαγωγές και χρήσεις της, όπως και να αναδεικνύει και να καλλιεργεί κλίσεις και ταλέντα.
- Η πολιτεία οφείλει να συμβάλει αποφασιστικά στην άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων. Όλοι οι πολίτες της χώρας, όλοι όσοι ζουν και εργάζονται εδώ, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς, έχουν δικαίωμα στη συμμετοχή και στην ολοκλήρωση μιας γενικής πολυδιάστατης παιδείας, καθώς και στην πρόσβαση σε όλες τις βαθμίδες του εκπαιδευτικού συστήματος.
- Το εκπαιδευτικό σύστημα οφείλει να περιλαμβάνει ολόκληρη την αναγκαία γνώση, να είναι ενιαίο, με διακριτό ρόλο σε κάθε επίπεδο, να λειτουργεί δημοκρατικά, ανεξάρτητα από καταγωγή, χρώμα, θρησκευτικό δόγμα, ιδεολογικές πεποιθήσεις και ειδικές ανάγκες.
- Οι δαπάνες από τον οικογενειακό προϋπολογισμό για την εκπαίδευση οφείλουν τελικά να μηδενιστούν. Η αντίστοιχη υποχρέωση ανήκει στην πολιτεία.

-  
Η εκπαίδευση και έρευνα που συντελείται στα Ανώτατα Εκπαιδευτικά Ιδρύματα και στα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα αποτελεί βασικό μοχλό ανάπτυξης της χώρας, ιδιαίτερα σε συνθήκες κρίσης. Η αύξηση των δαπανών

για την εκπαίδευση και την έρευνα δεν μπορεί παρά να αποτελεί αναγκαιότητα ακόμα και σε περιόδους οικονομικής ένδειας.

-Οι εκπαιδευτικοί όλων των βαθμίδων και οι ερευνητές επιτελούν πολύτιμο κοινωνικό έργο. Απαιτούν σεβασμό, αξιοπρέπεια και αναγνώριση του ρόλου τους. Απαιτείται ένας Καταστατικός Χάρτης που θα ρυθμίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις τους, την πρόσληψη και εξέλιξη τους. Η δημοκρατική σύνταξη ενός τέτοιου πλαισίου μπορεί να προέλθει μόνο μέσα από έναν ουσιαστικό διάλογο με όλους τους εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς φορείς.

### **3. ΘΕΜΕΛΙΑΚΕΣ ΣΤΟΧΕΥΣΕΙΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΑΝΑΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗΣ**

#### **3.1. Νέα δομή και περιεχόμενο του εκπαιδευτικού συστήματος**

Η πρότασή του ΣΥΡΙΖΑ προσβλέπει στρατηγικά στην πλήρη αναδιάρθρωση της δομής και του περιεχομένου του εκπαιδευτικού συστήματος, όπως αυτό διακρίνεται σε τρία επίπεδα. Κάθε επίπεδο παρέχει δωρεάν εκπαίδευση, νοούμενη ως δημόσιο αγαθό, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς. Οι υφιστάμενες δομές αναβαθμίζονται σταδιακά ενώ ορισμένες οφείλουν να λειτουργήσουν ως μοχλοί συνολικότερων αναδιατάξεων και συνθέσεων.

**Πρώτο Επίπεδο:** Δίχρονη προσχολική αγωγή και δωδεκάχρονη γενική εκπαίδευση με αναβάθμιση του λυκείου ως αυτόνομης μορφωτικής βαθμίδας και με καθιέρωση του Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης.

**Δεύτερο Επίπεδο:** Μεταλυκειακή Τεχνική Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση με αναβάθμιση της σημερινής τεχνολογικής εκπαίδευσης.

**Τρίτο Επίπεδο:** Ενιαίος χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας με αναβάθμιση των ΤΕΙ και με Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα

#### **I. Πρώτο Επίπεδο**

Η στρατηγική πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ περιλαμβάνει:

-Δίχρονο Νηπιαγωγείο για όλα τα νήπια από 4 έως 6 ετών και υπαγωγή όλων των τύπων βρεφονηπιακών σταθμών υπό την εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας.

-Δωδεκάχρονη υποχρεωτική γενική εκπαίδευση (Δημοτικό, Γυμνάσιο, Λύκειο), που θα παρέχεται ως δημόσιο αγαθό σε κάθε παιδί και νέο ή νέα που ζει στη χώρα, χωρίς διακρίσεις και αποκλεισμούς.

-Αναβάθμιση του Λυκείου ως ενιαίας αυτόνομης και υποχρεωτικής μορφωτικής βαθμίδας υπό τη λειτουργία του ως Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης,

-Αναβάθμιση της σημερινής πολυδιασπασμένης τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης με συγκρότηση ενός δημόσιου και δωρεάν, επαρκούς και αποτελεσματικού, συστήματος μεταλυκειακής τεχνικής επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

-Αποδέσμευση της απόκτησης του απολυτηρίου Λυκείου από την είσοδο στα πανεπιστήμια και ελεύθερη πρόσβαση στην ανώτατη εκπαίδευση.

Το εκπαιδευτικό σύστημα στο σύνολό του θα διαπνέεται από τις αξίες και τις αρχές της διαπολιτισμικής και αντιρατσιστικής εκπαίδευσης, θα προωθεί τον σεβασμό στα ανθρώπινα δικαιώματα, την ισότητα, την αμοιβαία κατανόηση, την αλληλεγγύη και τη συνεργασία μεταξύ ατόμων και ομάδων και θα καταπολεμά τον ρατσισμό, την ξενοφοβία, τον κοινωνικό αποκλεισμό και κάθε είδους στερεότυπα.

Όλοι και όλες οι μαθητές και μαθήτριες μέχρι την ενηλικίωσή τους έχουν το δικαίωμα να μορφώνονται δωρεάν σε ένα ποιοτικά αναβαθμισμένο εκπαιδευτικό σύστημα. Προτείνουμε τη δωδεκάχρονη υποχρεωτική εκπαίδευση θεωρώντας ότι ο χρόνος για αποφάσεις ως προς τον εργασιακό και επαγγελματικό προσανατολισμό δεν πρέπει να εκβιάζεται. Η δίχρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή κρίνεται απαραίτητη για όλα τα νήπια 4 έως 6 χρόνων για λόγους κοινωνικοποίησης αλλά και μάθησης. Η αναβάθμιση της συνολικής προσχολικής αγωγής και φροντίδας απαιτεί την υπαγωγή όλων των τύπων βρεφονηπιακών σταθμών στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας.

Η δημόσια, δωρεάν παρεχόμενη, δωδεκάχρονη εκπαίδευση θα αποτελεί το βασικό κορμό του εκπαιδευτικού συστήματος και θα καλύπτει όλες τις εκπαιδευτικές ανάγκες (ξένες γλώσσες, πληροφορική, άθληση, αισθητική αγωγή και καλλιτεχνική παιδεία, αγωγή υγείας, περιβαλλοντική εκπαίδευση, κ.λ.π). Είναι αναγκαία η αναβάθμιση του μαθήματος των Ξένων Γλωσσών με αναφορά σε περισσότερες γλώσσες και ταυτόχρονη επιδίωξη την εξοικείωση με άλλους πολιτισμούς. Η δυνατότητα απόκτησης κρατικού πιστοποιητικού γλωσσομάθειας και πληροφορικής θα εντάσσεται στο πλαίσιο της υποχρεωτικής εκπαίδευσης.

Είναι απαραίτητο το ολοήμερο σχολείο διευρυμένης λειτουργίας ώστε να καλύπτονται οι οικογενειακές δεσμεύσεις και ανάγκες και να αντισταθμίζονται με αποτελεσματικά μέτρα οι δυσκολίες που συναντά κάθε παιδί.

Για την καταπολέμηση του αναλφαβητισμού, την άμβλυνση των κοινωνικών ανισοτήτων και την αντιμετώπιση ιδιαίτερων εκπαιδευτικών και κοινωνικών προβλημάτων θα λειτουργούν, όπου χρειάζεται, προγράμματα ενισχυτικής διδασκαλίας και υποστήριξης των μαθητών. Όλα τα σχολεία που αντιμετωπίζουν σοβαρά εκπαιδευτικά και κοινωνικά προβλήματα θα τεθούν υπό καθεστώς προτεραιότητας, ώστε να έχουν την αμέριστη βοήθεια και συμπαράσταση της πολιτείας.

Με ξεχωριστή φροντίδα θα αντιμετωπίζονται τα προβλήματα συγκεκριμένων ομάδων, όπως τα παιδιά των μεταναστών και των μειονοτικών ομάδων όπως και τα παιδιά με ειδικές ανάγκες. Η θέση κάθε παιδιού είναι στα συνήθη σχολεία, τα οποία οφείλουν να είναι κατάλληλα οργανωμένα, ώστε να μπορούν να αναλάβουν την ένταξη και την αποτελεσματική εκπαίδευση αυτών των παιδιών μαζί με τα υπόλοιπα. Θα λειτουργούν, όπου χρειάζεται, διαφοροποιημένα και εξατομικευμένα εκπαιδευτικά προγράμματα, όπου θα

παρέχεται, εφόσον είναι αναγκαίο, προνοιακή, ψυχολογική και ψυχιατρική στήριξη εντός του σχολείου από δημόσιες και δωρεάν υπηρεσίες, σε συνεργασία με τους γονείς, τον σύλλογο διδασκόντων και τους συμβούλους της Γενικής Ειδικής και Προσχολικής Αγωγής.

Για τα παιδιά των οποίων η ένταξη στα συνήθη σχολεία δεν κρίνεται επωφελής, προβλέπονται κατάλληλες χωριστές δομές, όπου θα εφαρμόζονται εξαπομικευμένα προγράμματα γνωστικού, ψυχαγωγικού και αθλητικού περιεχομένου, αρμόζουσες στις εκάστοτε ειδικές ανάγκες, και θα παρέχονται αναπτυξιακές, εκπαιδευτικές και θεραπευτικές υπηρεσίες με παράλληλη υποστήριξη στις οικογένειές τους.

Τα παραπάνω προϋποθέτουν ένα νέο θεσμικό πλαίσιο, την καταγραφή των παιδιών με ειδικές ανάγκες, την κατάλληλη εκπαίδευση των εκπαιδευτικών, την εξασφάλιση των απαραίτητων υποδομών και εξοπλισμού και βεβαίως την κατά προτεραιότητα χρηματοδότηση. Η αντιμετώπιση των παιδιών με ειδικές ανάγκες είναι θεμελιώδης δείκτης πολιτισμού.

### **Ενιαίο Λύκειο Θεωρίας και Πράξης**

Η θεσμοθέτηση του Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης, με κατάργηση της σημερινής διασπασμένης δομής (Γενικό Λύκειο-Επαγγελματικό Λύκειο-ΣΕΚ), αποτελεί προτεραιότητά μας για τη δευτεροβάθμια εκπαίδευση. Το Ενιαίο Λύκειο συνδυάζει θεωρητική μόρφωση, πρακτική δραστηριότητα και εξοικείωση με τη σύγχρονη τεχνολογία μέσα από ένα πλέγμα μαθημάτων υποχρεωτικών και επιλογής. Λειτουργεί αυτοδύναμα σε σχέση με την τριτοβάθμια εκπαίδευση και τον τρόπο πρόσβασης σε αυτή. Αναβαθμίζει έτσι τον μορφωτικό ρόλο του λυκείου στρέφοντας το ενδιαφέρον μαθητών και μαθητριών στις σπουδές τους στο λύκειο και όχι στη φροντιστηριακή προετοιμασία τους για τις εξετάσεις.

Τα βασικά πλεονεκτήματα της πρότασής μας για το Ενιαίο Λύκειο Θεωρίας και Πράξης είναι τα εξής:

- κρατά στο πλαίσιο του σχολείου το μαθητικό πληθυσμό που συνεχίζει τις σπουδές στη βαθμίδα του λυκείου μετά την αποπεράτωση της ισχύουσας σήμερα 9χρονης υποχρεωτικής εκπαίδευσης,
- συνδέει, σε ένα υψηλότερο μορφωτικό επίπεδο, μετά το Γυμνάσιο, τη θεωρία με την πράξη,
- συμβάλλει στην άμβλυνση των στερεοτύπων που συνδέονται με τη διάκριση διανοητικής και χειρωνακτικής εργασίας και των συνεπειών των κοινωνικών ανισοτήτων στο πεδίο της μόρφωσης,
- παρέχει υψηλότερου επιπέδου γενική μόρφωση, αναγκαία για μια πιο επιτυχή παρακολούθηση οποιασδήποτε περαιτέρω εξειδίκευσης,
- αναβάλλει για μεταγενέστερο επίπεδο (μετά την αποφοίτηση από το Λύκειο) τη λήψη κρίσιμων αποφάσεων σχετικά με εκπαιδευτικές/επαγγελματικές επιλογές.

Η ανάπτυξη του Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης πρέπει να γίνει σταδιακά, αφού ληφθεί υπόψη η ισχύουσα σήμερα κατάσταση, με το υπάρχον διαφοροποιημένο δίκτυο γενικής και τεχνικο-επαγγελματικής εκπαίδευσης, όπως και η εμπειρία από το Ενιαίο Πολυκλαδικό Λύκειο. Απαιτείται ένα μεταβατικό στάδιο, στη διάρκεια του οποίου θα γίνει αναδιάρθρωση των Προγραμμάτων Σπουδών και αναπροσαρμογή των

μεθόδων διδασκαλίας, πράγμα που θα δώσει τη δυνατότητα, εκτός των άλλων, να εξασφαλιστούν οι απαραίτητες υποδομές και να ξεκινήσει η αντίστοιχη επιμόρφωση του προσωπικού. Το μεταβατικό στάδιο περιλαμβάνει:

-Δημιουργία μιας και μόνης δομής επαγγελματικής εκπαίδευσης μετά το γυμνάσιο και την παράλληλη κατάργηση όλων των δομών κατάρτισης (ΣΕΚ) μετά το γυμνάσιο που δημιούργησε ο ν. 4186/13.

-Υπαγωγή στο Υπουργείο Παιδείας όλων των σχολικών μονάδων που προσφέρουν σήμερα Τεχνική-Επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση ενώ εποπτεύονται από άλλα υπουργεία, όπως και την ενσωμάτωσή τους στο Λύκειο της ΤΕΕ, για όσο αυτό υφίσταται.

-Σταδιακή προσαρμογή των προγραμμάτων τεχνικού και γενικού λυκείου στην κατεύθυνση της ενοποίησης.

-Δημιουργία μεταλυκειακού έτους ειδίκευσης που θα εκπαιδεύει σε ειδικότητες οι οποίες θα οδηγούν σε κατοχυρωμένα επαγγελματικά δικαιώματα και θα αποτελεί το πρόπλασμα για τη μετάβαση, αφού ολοκληρωθεί η δημιουργία του Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης, στη λειτουργία της δημόσιας μεταλυκειακής τεχνικής και επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης.

#### **Περιεχόμενο των μαθημάτων, τρόπος διδασκαλίας, αποτίμηση του μαθησιακού αποτελέσματος.**

**Περιεχόμενο μαθημάτων:** Στον κατακερματισμό και στην αποσπασματικότητα που χαρακτηρίζει το σημερινό εκπαιδευτικό σύστημα, ο ΣΥΡΙΖΑ αντιτάσσει έναν πλήρη ανασχεδιασμό του περιεχομένου των σπουδών, πράγμα που προϋποθέτει να διεξαχθεί μια ουσιαστική συζήτηση ανάμεσα σε εκείνους και εκείνες που μετέχουν στην εκπαιδευτική διαδικασία, αλλά και των επιστημονικών ενώσεων και της κοινωνίας ολόκληρης. Τη συζήτηση αυτή ο ΣΥΡΙΖΑ την έχει ήδη ξεκινήσει μέσα από ημερίδες, διαβουλεύσεις, επιστημονικά συνέδρια κλπ σε όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης.

Ο ανασχεδιασμός των προγραμμάτων σπουδών οφείλει να γίνει σε 12ετή βάση, με παράλληλη διάχυση των μαθημάτων που αφορούν τις βασικές αρχές, γνώσεις και δεξιότητες της τεχνολογίας σε ολόκληρο τον κορμό της εκπαίδευσης. Τα νέα προγράμματα σπουδών θα δίνουν έμφαση στην καλλιέργεια γενικής παιδείας και καλλιέργειας ενώ θα είναι εμπλουτισμένα με μαθήματα και δραστηριότητες που να βοηθούν τον μαθητή να κατανοεί το κοινωνικό και φυσικό περιβάλλον και να δρα για τη βελτίωσή του (περιβαλλοντική εκπαίδευση, εκπαίδευση στα ανθρώπινα δικαιώματα, αγωγή υγείας, καλλιτεχνική παιδεία και αισθητική αγωγή, άθληση, πολιτισμός, κλπ) και να αναδεικνύουν και να καλλιεργούν τις κλίσεις του κάθε μαθητή. Αλληλοεπικαλύψεις και επαναλήψεις διδακτικών αντικειμένων οφείλουν να απαλειφθούν, αλλά και να ελαττωθούν οι ώρες παραδοσιακού τύπου διδασκαλίας στο θρανίο με παράλληλη αύξηση των εναλλακτικών μορφών διδασκαλίας στην μικροκλίμακα κάθε σχολικής μονάδας.

**Τρόποι διδασκαλίας:** Ο ΣΥΡΙΖΑ προσβλέπει σε ένα εκπαιδευτικό σύστημα που θα αποκαθιστά τη χαρά της γνώσης, θα αναπτύσσει τη δημιουργικότητα και θα ενισχύει την κριτική σκέψη, πράγμα που απαιτεί ριζική ανανέωση των μεθόδων διδασκαλίας. Έχει σημασία όχι μόνο το τι διδάσκεται, αλλά και το πώς διδάσκεται και με ποιο διδακτικό υλικό. Οι διδακτικές μέθοδοι οφείλουν να ενισχύουν τη δημιουργική δραστηριότητα και αυτενέργεια του μαθητή όπως και την εξοικείωσή του με ερευνητικές μεθόδους και τεχνικές. Οφείλουν

να προάγουν την κριτική προσέγγιση της γνώσης, την αυτοδύναμη μάθηση, την πρωτοτυπία, τον πειραματισμό, τη σύνδεση της θεωρίας με την πράξη, τη συνεργασία και τη συλλογικότητα.

**Αποτίμηση του μαθησιακού αποτελέσματος:** Το εκπαιδευτικό μας σύστημα σήμερα είναι εξετασιοκεντρικό, άρα ανταγωνιστικό και αγχογόνο. Ενισχύει την ταξικότητα της εκπαίδευσης και τους αποκλεισμούς ενώ με τις πανελλαδικές εξετάσεις, εκτός όλων των άλλων, ακυρώνεται επιπλέον ο αυτόνομος ρόλος του Λυκείου.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει σε συστηματική διερεύνηση και επιστημονική ανάλυση όλων των παραγόντων που επηρεάζουν, άμεσα ή έμμεσα, την αποτελεσματικότητα του εκπαιδευτικού συστήματος και προσδιορίζουν το μαθησιακό αποτέλεσμα όπως συναρτώνται με τα προγράμματα σπουδών, τα σχολικά βιβλία και διδακτικά υλικά, την υλικοτεχνική υποδομή και τον εξοπλισμό των σχολείων, τα συστήματα εκπαίδευσης και επιμόρφωσης των εκπαιδευτικών και την επαρκή στελέχωση των σχολικών μονάδων. Θα επανεξετάσει το υφιστάμενο σύστημα των προαγωγικών εξετάσεων στο Γυμνάσιο και θα το αντικαταστήσει με ένα διαρκή πολύπλευρο έλεγχο των γνώσεων των μαθητών που δεν θα διακόπτει την εκπαιδευτική διαδικασία και κυρίως δεν θα δημιουργεί στους μαθητές και στις μαθήτριες το αίσθημα της απόρριψης και της αποτυχίας. Θα προχωρήσει άμεσα στην αποσύνδεση της διαδικασίας απόκτησης απολυτηρίου Λυκείου από την πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση γεγονός που θα συντελέσει στην αναβάθμιση του αυτόνομου μορφωτικού ρόλου του Λυκείου.

### **Ελεύθερη πρόσβαση στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.**

Βασικές προϋποθέσεις για την καθιέρωση της ελεύθερης πρόσβασης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση είναι η 12χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση, η λειτουργία του Ενιαίου Λυκείου Θεωρίας και Πράξης, η συγκρότηση του δημόσιου και δωρεάν συστήματος Μεταλυκειακής Τεχνικής Επαγγελματικής Εκπαίδευσης καθώς και η αναδιάρθρωση της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, όπως εξηγούμε παρακάτω, σε Ενιαίο Δημόσιο Χώρο Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας.

Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για ελεύθερη πρόσβαση στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση υπηρετεί το βασικό του πρόταγμα, δηλαδή την κατοχύρωση του καθολικού δικαιώματος των πολιτών στη δημόσια γενική παιδεία, και αποσκοπεί τελικά σε μια παιδεία χωρίς ταξικούς φραγμούς. Ο τρόπος εισαγωγής στην τριτοβάθμια εκπαίδευση δεν είναι ζήτημα τεχνικό, αλλά, καθώς συναρτάται με την συνολική εκπαιδευτική πολιτική, επηρεάζει όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης ενώ εκφράζει τις σχέσεις παιδείας και κοινωνίας. Η ελεύθερη πρόσβαση προϋποθέτει μετατόπιση της προτεραιότητας από μια διαδικασία που υποτίθεται πως μετρά και καταγράφει τις ικανότητες των μαθητών σε μια διαδικασία που αναπτύσσει αυτές τις ικανότητες στο μεγαλύτερο δυνατό βαθμό.

Η πρόταση για ελεύθερη πρόσβαση στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση:

-Καταργεί τον σημερινό χαρακτήρα του λυκείου ως μηχανισμού «προγύμνασης» για την πρόσβασή στη Τριτοβάθμια Εκπαίδευση.

-Αναβαθμίζει τον μορφωτικό ρόλο του λυκείου, απελευθερώνοντας το από τις εισαγωγικές εξετάσεις,

-Απαλλάσσει την οικογένεια από δαπάνες για φροντιστήρια.

-Δημιουργεί προϋποθέσεις για να αγαπήσουν οι νέοι τη γνώση χωρίς τον ανταγωνισμό των εξετάσεων, να χαρούν τα χρόνια της εφηβείας τους, αλλά και να αξιοποιήσουν δημιουργικά τον ελεύθερο χρόνο τους, ανακαλύπτοντας κλίσεις και δεξιότητες.

-Ενισχύει και εμβαθύνει στις βασικές γνώσεις που πρέπει να προσφέρει το πανεπιστήμιο, ώστε να διαμορφώνονται πραγματικά ολοκληρωμένοι επιστήμονες και όχι ανασφαλείς υπερεξειδικευμένοι πτυχιούχοι.

### **Αναβάθμιση εκπαιδευτικών**

Οι εκπαιδευτικοί αποτελούν κλειδί για την εύρυθμη λειτουργία κάθε κοινωνίας, δικαιούνται τον κοινωνικό σεβασμό και οφέλουν να επιτελούν το έργο τους σε συνθήκες πραγματικής αξιοπρέπειας. Μέσα από τον εμπεριστατωμένο διάλογο με τις ομοσπονδίες των εκπαιδευτικών, ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει στη θεσμική κατοχύρωση ενός καταστατικού χάρτη για την παιδεία ενόσω θα βελτιώνει το εκπαιδευτικό έργο σε όλες τις διαστάσεις και παραμέτρους του.

Ένα πολυδιάστατο πρόγραμμα μορφωτικής, κοινωνικής και οικονομικής αναβάθμισης του εκπαιδευτικού προσωπικού, με έμφαση στους τρόπους εκπαίδευσης και επιμόρφωσης, με ενίσχυση των ευκαιριών για μεταπτυχιακές σπουδές, και τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας βρίσκεται υπό συστηματική επεξεργασία. Αφετηρία αυτού του προγράμματος είναι ο τερματισμός διαθεσιμοτήτων και απολύσεων, η κατάργηση της «εργασιακής εφεδρείας» και των ευέλικτων μορφών εργασίας στην εκπαίδευση, το άνοιγμα των διορισμών νέων εκπαιδευτικών και η πολύπλευρη στήριξη εκείνων που διορίζονται για πρώτη φορά.

Για να επιτευχθούν τα παραπάνω απαιτείται η αύξηση των δημόσιων δαπανών για την παιδεία, σε συνάρτηση με τη γενικότερη οικονομική κατάσταση στη χώρα και η αξιοποίηση των ευρωπαϊκών πόρων (ΕΣΠΑ) με την κατάλληλη ανακατανομή τους.

## **II. Δεύτερο Επίπεδο**

Καθιερώνουμε ένα επαρκές, αξιόπιστο και σύγχρονο δίκτυο δημόσιας μεταλυκειακής τεχνικής-επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης ως βασικό συστατικό στοιχείο της δημόσιας εκπαίδευσης. Στο δίκτυο αυτό θα ενταχθούν τα σημερινά ΙΕΚ.

Το δίκτυο αυτό:

-θα καλύπτει επαρκώς τις ανάγκες των αποφοίτων του Ενιαίου Λυκείου που δεν επιθυμούν να συνεχίσουν στα ΑΕΙ,

-θα παρέχει το σύνολο των τεχνολογικών ειδικοτήτων που χρειάζεται η ελληνική κοινωνία,

-θα απονέμει πτυχία με αναγνωρισμένα επαγγελματικά δικαιώματα.

Η φοίτηση θα διαρκεί από 1-3 έτη, ανάλογα με την ειδικότητα, ενώ οι σπουδαστές θα έχουν τη δυνατότητα πρόσβασης στα AEI.

### III. Τρίτο Επίπεδο

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα προχωρήσει στη συγκρότηση ενός Ενιαίου Δημόσιου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας με αναβάθμιση των TEI και με δημόσια Ερευνητικά Κέντρα. Η πρόταση αυτή απαντά στον κατακερματισμό μεταξύ AEI, TEI και Ερευνητικών Κέντρων, στον ανταγωνισμό και στις αλληλοεπικαλύψεις ενόσω αναστρέφει την πορεία που οδηγεί στη σταδιακή υποβάθμιση, συρρίκνωση και ιδιωτικοποίηση όλων.

Ο Ενιαίος Δημόσιος Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας:

-Είναι δημόσιος, παρέχοντας δημόσια δωρεάν Εκπαίδευση χωρίς δίδακτρα, σύμφωνα με την επιταγή του άρθρου 16 του Συντάγματος που απαγορεύει την ίδρυση ιδιωτικών AEI. Τα ερευνητικά κέντρα, που χρηματοδοτούνται από το κράτος, παραμένουν ΝΠΔΔ. Τόσο οι διδάσκοντες στα AEI όσο και οι ερευνητές στα δημόσια ερευνητικά κέντρα οφείλουν να είναι δημόσιοι λειτουργοί. Είναι υποχρέωση του κράτους να παρέχει στην Ανώτατη Εκπαίδευση και στα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα τους αναγκαίους πόρους που διασφαλίζουν την αποστολή τους.

-Είναι Ενιαίος γιατί πρέπει να διέπεται από σαφείς θεσμικές ρυθμίσεις για την συνεργασία μεταξύ AEI και Ερευνητικών Κέντρων. Ερευνητές και διδάσκοντες οφείλουν να συνεργάζονται στη διεξαγωγή της έρευνας, αλλά και της διδασκαλίας στο μεταπτυχιακό, διδακτορικό και μεταδιδακτορικό επίπεδο σπουδών.

-Ολόκληρος ο Ενιαίος Δημόσιος Χώρος Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας συμβάλλει στην παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

Στο πλαίσιο του Ενιαίου Δημόσιου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης και Έρευνας, τα AEI απονέμουν ενιαία πτυχία 4ετούς, 5ετούς ή 6ετούς προπτυχιακής φοίτησης. Τα πτυχία αυτά παρέχουν ίσα δικαιώματα σε αποφοίτους συναφών προγραμμάτων σπουδών και ιδίων ετών φοίτησης ενώ ταυτόχρονα διασφαλίζουν τα επαγγελματικά δικαιώματα των αποφοίτων. Η οργάνωση μεταπτυχιακών, διδακτορικών και μεταδιδακτορικών σπουδών μπορεί να πραγματοποιείται με την ισότιμη συνεργασία των δημόσιων ερευνητικών κέντρων. Τα AEI είναι αυτοδιοικούμενα και απολαμβάνουν την αυτοτέλεια που το Σύνταγμα ορίζει.

Υπό αυτές τις αρχές, θα καταργήσουμε τον κατακερματισμό των πτυχίων και τις μορφές εξειδίκευσης που εισάγει σε προπτυχιακό επίπεδο το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο (κυρίως ο ν.4009/11 και το σχέδιο "Αθηνά") και θα καταστήσουμε ενιαίο το περιεχόμενο σπουδών και πτυχίων στο πλαίσιο που καθορίζουν οι βασικές επιστημονικές πειθαρχίες. Το Τμήμα οφείλει να παραμείνει η βασική ακαδημαϊκή και διοικητική μονάδα που συγκροτεί κι οργανώνει το αντίστοιχο επιστημονικό πεδίο στο σύνολό του, οδηγώντας σε ενιαίο πτυχίο και όχι σε δύο διακριτούς κύκλους σπουδών, όπως επιτάσσει η Σύνοδος της Μπολόνιας. Η εφαρμογή των επιταγών αυτής της Συνόδου έχει ήδη επιφέρει καταστροφικά αποτελέσματα μέσα από την πρόωρη εξειδίκευση και την αντίστοιχη συρρίκνωση των προπτυχιακών σπουδών. Οι επιταγές αυτές έχουν ήδη

απορριφθεί από σημαντικά πανεπιστήμια της Ευρώπης. Τα αδιάσπαστα ελληνικά πτυχία οφείλουν να καταστούν ισότιμα με τα δύο πτυχία (Bachelor + Master) του ευρωπαϊκού χώρου.

Τα ΤΕΙ από τη ίδρυση τους και ιδιαίτερα μετά το σχέδιο "Αθηνά" αποτέλεσαν πεδίο άσκησης αντιδραστικής πολιτικής στην Ανώτατη Εκπαίδευση. Η ασαφής και επισφαλής θέση τους στον ακαδημαϊκό χάρτη δεν άλλαξε με την ονομαστική «ανωτατοποίησή» τους, αλλά, αντίθετα, αυτά αντιμετωπίστηκαν ως δούρειος ίππος της υποβάθμισης και ιδιωτικοποίησης της Ανώτατης Εκπαίδευσης συνολικά. Ο άκριτος διαχωρισμός επιστήμης και εφαρμογής που αποτέλεσε το πρόσχημα συγκρότησής τους ουδέποτε εξυπηρέτησε ούτε πραγματικές κοινωνικές ανάγκες ούτε ανάγκες της παραγωγής και αναπαραγωγής της επιστήμης. Η ύπαρξη δύο κατηγοριών πτυχιούχων (από ΑΕΙ και ΤΕΙ) στο ίδιο επαγγελματικό πεδίο λειτούργησε μόνο προς όφελος της αγοράς, δημιουργώντας όρους ανταγωνισμού χωρίς πραγματικό υπόβαθρο και συνακόλουθα συνθήκες επισφαλούς εργασίας.

Η διάκριση ανάμεσα σε ΑΕΙ και ΤΕΙ θα επανεξετασθεί εκ βάθρων ώστε, μετά από εξαντλητικό διάλογο με την ακαδημαϊκή κοινότητα και όλους τους ενδιαφερόμενους φορείς, και αφού έχουν αναβαθμιστεί τα ΤΕΙ, να προχωρήσουμε στη πλήρη συγκρότηση του Ενιαίου Δημόσιου Χώρου Ανώτατης Εκπαίδευσης.

### Τα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα

Παρά τα σοβαρότατα προβλήματα που αντιμετωπίζουν (υποχρηματοδότηση, μη ανανέωση του προσωπικού τους, προσπάθεια να λειτουργήσουν απλώς ως μοχλός επιχειρηματικότητας), τα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα εξακολουθούν να παράγουν πρωτότυπο έργο με διεθνή αναγνώριση, καθώς συγκεντρώνουν ερευνητικό και επιστημονικό προσωπικό υψηλού επιπέδου και υψηλής εξειδίκευσης.

Τα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα ως εργαλεία και ως «πολλαπλασιαστές αποτελεσματικότητας» για κάθε εθνική προσπάθεια στον τομέα της παραγωγής νέας γνώσης, έχουν κρίσιμο ρόλο να παίξουν στην προσπάθεια παραγωγικής ανασυγκρότησης και στο μοντέλο ανάπτυξης που προτείνει ο ΣΥΡΙΖΑ. Η διαχείριση των φυσικών και άλλων εθνικών πόρων, η αντιμετώπιση περιβαλλοντικών, ραδιολογικών, διατροφικών και άλλων κρίσεων, η διασφάλιση της δημόσιας υγείας, εμπίπτουν εν πολλοίσι στις αρμοδιότητές τους.

Ο ΣΥΡΙΖΑ θα υποστηρίξει το παραγόμενο ερευνητικό έργο στα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα και τις αντίστοιχες ερευνητικές και τεχνολογικές υποδομές, πολλές από τις οποίες έχουν ευρωπαϊκή και ευρύτερα διεθνή διάσταση. Θα αναλάβει, επιπλέον, άμεσες πρωτοβουλίες για να στηρίξει νέους ερευνητές (προγράμματα σε ερευνητικούς τομείς εθνικής προτεραιότητας, χρηματοδότηση καινοτόμων επιχειρήσεων νέων ερευνητών, προκήρυξη θέσεων νέων ερευνητών), ώστε, στο πλαίσιο των οικονομικών δυνατοτήτων της χώρας, να εξασφαλισθεί η κρίσιμη μάζα του αναγκαίου επιστημονικού και τεχνολογικού δυναμικού, να διασφαλιστεί η συνέχεια στην ερευνητική διαδικασία και βεβαίως να αναχαιτιστεί η μαζική φυγή νέων επιστημόνων στο εξωτερικό.

Στόχος του ΣΥΡΙΖΑ είναι η διαμόρφωση και η υλοποίηση μιας Εθνικής Ερευνητικής Πολιτικής, η οποία με αιχμή του δόρατος τα ΑΕΙ και τα Δημόσια Ερευνητικά Κέντρα, θα συμβάλει στην παραγωγική

ανασυγκρότηση και την οικονομική ανάπτυξη της χώρας. Στο πλαίσιο αυτό θα συντάξουμε και θα πρωθήσουμε:

- Ένα δημοκρατικά σχεδιασμένο Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη, με εγγυημένη χρηματοδότηση και απαλλαγμένο από γραφειοκρατικές αγκυλώσεις, το οποίο θα αντανακλά τις εθνικές προτεραιότητες, θα λαμβάνει υπ' όψη του τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, και θα έχει ως σκοπό την ορθή και οικολογική διαχείριση και αξιοποίηση των φυσικών πόρων, την ενίσχυση τομέων στους οποίους η χώρα έχει συγκριτικό πλεονέκτημα ή οφείλει να αποκτήσει, την υποστήριξη του ερευνητικού ανθρώπινου δυναμικού και των υποδομών, και την παραγωγή νέας γνώσης που θα ενσωματώνεται στην κοινωνία. Προϋπόθεση είναι η διενέργεια ουσιαστικής διαβούλευσης με τους εμπλεκόμενους φορείς.

-Ένα πλήρες, δημοκρατικό και σύγχρονο θεσμικό πλαίσιο για την Έρευνα, την Τεχνολογική Ανάπτυξη και την Ερευνητική και Τεχνολογική Καινοτομία, όπου εκτός των άλλων, θα περιλαμβάνονται ρυθμίσεις για τη διασύνδεση των Ερευνητικών Κέντρων και Ιδρυμάτων της Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης με τον καινοτόμο παραγωγικό τομέα για την ενίσχυση της βιομηχανικής καινοτομίας, με γνώμονα το δημόσιο συμφέρον και σκοπό την παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας.

### **3.2 Νέο πλαίσιο λειτουργίας του εκπαιδευτικού συστήματος.**

Το ισχύον νομοθετικό πλαίσιο αποτυπώνει ένα τοπίο δημοκρατικών, ακαδημαϊκών και εκπαιδευτικών εκπτώσεων, ασάφειας, και τάσεων συγκεντρωτισμού σε ολιγοπρόσωπα όργανα που δεν λογοδοτούν, καθώς και τη συγκέντρωση όλων, τελικά, των εξουσιών στον εκάστοτε υπουργό Παιδείας. Κατά συνέπεια, απαιτείται ένας νέος καταστατικός χάρτης που θα αφορά όλες τις βαθμίδες της εκπαίδευσης και θα αποτελεί την θεσμική αποτύπωση μιας ενιαίας εκπαιδευτικής ανασυγκρότησης με στόχο το σύνολο των εκπαιδευτικών βαθμίδων να λειτουργεί με συνοχή, επάρκεια και δημοκρατία.

Αυτή η συνολική δημοκρατική ανασυγκρότηση προϋποθέτει τη θεσμοθέτηση και την άμεση λειτουργία αποκεντρωμένων, συμμετοχικών και δημοκρατικών θεσμών καθώς και διαρκείς διαδικασίες κοινωνικού διαλόγου και κοινωνικού ελέγχου, δηλαδή την εκκίνηση ενός μετασχηματισμού που θα βρίσκεται στον αντίποδα της σημερινής άκριτα ιεραρχικής και γραφειοκρατικής αντίληψης.

Σε ό,τι αφορά την Ανώτατη Εκπαίδευση, απαιτείται άμεσα ένας νέος Νόμος-Πλαίσιο σύμφωνος με το άρθρο 16 του Συντάγματος που θα καθορίζει τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις διδασκόντων και διδασκομένων, όπως και τις διαδικασίες πρόσληψης και εξέλιξης εντός του διδακτικού φορέα. Ο νόμος πλαίσιο θα κατοχυρώνει εκ νέου το πανεπιστημιακό άσυλο ενώ η σύνταξή του θα είναι αποτέλεσμα ενός ουσιαστικού διαλόγου με όλους τους εκπαιδευτικούς και ερευνητικούς φορείς.

## **4. ΑΜΕΣΕΣ ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΗΣ ΤΗΣ ΑΡΙΣΤΕΡΑΣ**

Η κυβέρνηση της Αριστεράς θα πάρει άμεσα μέτρα για να μην καταρρεύσει η δημόσια εκπαίδευση. Ο στόχος είναι διπλός: να διασωθούν και να μπορέσουν να λειτουργήσουν τα σχολεία, τα ΤΕΙ, τα Πανεπιστήμια και να τεθούν οι βάσεις για την μεγάλη εκπαιδευτική ανασυγκρότηση στην οποία σκοπεύουμε.

Δεν μας διαφεύγει το γεγονός ότι η εικόνα αλλάζει καθημερινά, ότι οι αλλοιώσεις και οι ανεπανόρθωτες καταστροφές που συντελούνται αποκτούν στοιχεία μονιμότητας. Η ανάταξη θα απαιτήσει μεγάλη προσπάθεια, χρόνο και πόρους. Ωστόσο, σήμερα περισσότερο παρά ποτέ, σε μια κοινωνία καθημαγμένη και φτωχοποιημένη, επιβάλλεται να εγγυηθούμε ότι οι μαθητές και οι μαθήτριες θα μπορούν να καλύψουν τις εκπαιδευτικές τους ανάγκες στα δημόσια σχολεία. Επιβάλλεται να μειωθούν οι εξετάσεις και να αυξηθεί ο διδακτικός χρόνος όπως και το να γενικευθεί το ολοήμερο σχολείο στο δημοτικό και το γυμνάσιο ώστε οι μαθητές να μένουν στο σχολείο και να ασχολούνται με μουσική, καλλιτεχνικές δραστηριότητες, αθλητισμό, ηλεκτρονικούς υπολογιστές, ένενες γλώσσες. Απαιτείται να λειτουργούν τα σχολεία ως κέντρα πολιτισμού και δραστηριοτήτων όχι μόνο για τους μαθητές αλλά και για την γειτονιά. Ταυτόχρονα απαιτείται να αντιμετωπίσουμε τον υποσιτισμό των νέων, την έλλειψη εμβολιασμών, τη διατήρηση της υγείας.

Ακόμη και ένα τέτοιο μίνιμουμ πλαίσιο κανένας εκπαιδευτικός και κανένας σχολικός φύλακας δεν περισσεύει. Αποτελεί κοινωνική απαίτηση να υπάρχουν και να δρουν καταρτισμένοι, υπερήφανοι και αφοσιωμένοι εκπαιδευτικοί που αναλαμβάνουν το λειτουργημα του να μεταδίδουν και να επεκτείνουν τη γνώση με συνείδηση, με αυταπάρνηση, με δημοκρατία, με αγάπη για τα παιδιά και πάθος για την ευρύτερη καλλιέργεια.

Οι άμεσες ενέργειες της κυβέρνησης της Αριστεράς στο χώρο της παιδείας αφορούν θεσμικές-διοικητικές και λειτουργικές ρυθμίσεις.

### **A. Θεσμικά μέτρα**

-Κατάργηση των μνημονιακών νόμων που αφορούν την παιδεία. Θέσπιση μεταβατικού δημοκρατικού θεσμικού πλαίσιο λειτουργίας όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης.

-Επαναπρόσληψη όλων όσοι τέθηκαν σε διαθεσιμότητα ή απολύθηκαν. Κανείς εκπαιδευτικός, διοικητικός υπάλληλος ή σχολικός φύλακας δεν περισσεύει.

-Κατάργηση της «εργασιακής εφεδρείας» και των ευέλικτων μορφών εργασίας στην εκπαίδευση. Τήρηση της νομιμότητας στη λειτουργία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων, διασφάλιση των εργασιακών δικαιωμάτων των ιδιωτικών εκπαιδευτικών και των εργαζόμενων σε αυτά.

-Πάγωμα των καταργήσεων-συγχωνεύσεων στην Πρωτοβάθμια και Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση και επαναλειτουργία σχολικών μονάδων που καταργήθηκαν (νηπιαγωγεία- δημοτικά-γυμνάσια-λύκεια) βάσει αντικειμενικών κριτηρίων.

-Διασφάλιση της χρηματοδότησης για τις πιεστικές ανάγκες της εκπαίδευσης. Αναπροσαρμογή των κονδυλίων του ΕΣΠΑ και ουσιαστική αξιοποίηση τους.

-Δέσμευση για σταδιακή αύξηση των κονδυλίων για την παιδεία και την έρευνα από τον κρατικό προϋπολογισμό ανάλογα με την οικονομική κατάσταση της χώρας.

## **Β. Λειτουργικά- Διοικητικά μέτρα**

-Εξασφάλιση της λειτουργίας και της αποτελεσματικής διοίκησης όλων των τύπων των Σχολείων Γενικής, Τεχνικής-Επαγγελματικής εκπαίδευσης καθώς και των ΑΕΙ.

-Κάλυψη των αναγκών σε διοικητικό, διδακτικό και ερευνητικό προσωπικό σε όλες τις βαθμίδες.

-Επίλυση των βασικών ζητημάτων λειτουργίας των εκπαιδευτικών ιδρυμάτων: σχολικά βιβλία, και συγγράμματα, λειτουργικές δαπάνες, επαναλειτουργία των σχολικών βιβλιοθηκών και ενίσχυση των πανεπιστημιακών.

-Επαναφορά των τομέων και ειδικοτήτων της ΤΕΕ που καταργήθηκαν λόγω διαθεσιμότητας.

-Εφαρμογή του ανώτατου ορίου των 25 μαθητών ανά τμήμα στην Δευτεροβάθμια και μεσοπρόθεσμα των 20 μαθητών στην Πρωτοβάθμια εκπαίδευση.

-Πρωινή λειτουργία όλων των σχολείων και εξοπλισμός τους με τα απαιτούμενα μέσα (σχολική βιβλιοθήκη, εργαστήρια, αίθουσα υπολογιστών κ.λπ.) με προτεραιότητα στα σχολεία των πιο υποβαθμισμένων εκπαιδευτικά και κοινωνικά περιοχών, στο πλαίσιο μιας αντισταθμιστικής εκπαιδευτικής πολιτικής.

-Μείωση του χρόνου των εξετάσεων σε Γυμνάσια και Λύκεια προς όφελος του διδακτικού χρόνου. Αποσύνδεση των εξετάσεων εισαγωγής στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση από την απόκτηση απολυτήριου Λυκείου.

-Διευρυμένη λειτουργία των σχολικών μονάδων με άνοιγμα στη γειτονιά και την τοπική κοινωνία.

-Επιδότηση των νεοδιόριστων εκπαιδευτικών σε απομακρυσμένες περιοχές ώστε να διασφαλίζεται η στελέχωση των σχολικών μονάδων σε αυτές τις περιοχές όπως και, κατ' ελάχιστον, η αξιοπρεπής διαμονή τους.

Προφανώς η οικονομική διάσταση των μέτρων αυτών υπόκειται σε λεπτομερή κοστολόγηση και η ικανοποίηση τους συναρτάται με την οικονομική κατάσταση της χώρας.

## **Γ. Άμβλυνση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και άρα, εμμέσως, των κοινωνικών ανισοτήτων**

-Άμεση ενίσχυση όλων των δομών που σήμερα λειτουργούν υποστηρικτικά ως δομές αλληλεγγύης.

-Πρόγραμμα στήριξης των παιδιών με μαθησιακές και άλλες δυσκολίες καθώς και των σχολείων που λειτουργούν στις πιο υποβαθμισμένες περιοχές της χώρας, με δέσμη εκπαιδευτικών και κοινωνικών μέτρων.

-Επαναφορά και επανασχεδιασμός της ενισχυτικής διδασκαλίας και της πρόσθετης διδακτικής στήριξης .

#### **Δ. Αλλαγές στην κεντρική διοίκηση**

-Αλλαγές στις διοικητικές δομές του Υπουργείου Παιδείας και στην Κεντρική Διοίκηση που θα ανταποκρίνονται στης ανάγκες της εκπαίδευσης.

-Τερματισμός του πελατειακού συστήματος της απόσπασης των εκπαιδευτικών για την παροχή διοικητικού έργου και ταυτόχρονη ενίσχυση του απαραίτητου αριθμού μόνιμων διοικητικών υπαλλήλων.

-Επανένταξη στο διδακτικό έργου του σχολείου μεγάλου μέρους του εκπαιδευτικού προσωπικού που απασχολείται στην κεντρική διοίκηση.

-Κατάργηση των αναθέσεων έργων σε ιδιώτες. Επανεξέταση όλων των συμβάσεων των εταιριών «Τεχνικών Συμβούλων»( outsourcing) .

-Υπαγωγή στο Υπουργείο Παιδείας όλων των σχολών που προσφέρουν Τεχνική-Επαγγελματική εκπαίδευση και εποπτεύονται από άλλα υπουργεία.

-Υπαγωγή όλων των τύπων βρεφονηπιακών σταθμών στην εποπτεία του Υπουργείου Παιδείας

-Έλεγχος και τήρηση της νομιμότητας στην ίδρυση και λειτουργία των ιδιωτικών εκπαιδευτηρίων.

#### **Ε. Αντιμετώπιση των συνεπειών της οικονομικής κρίσης**

-Ανασυγκρότηση φοιτητικής μέριμνας. Σίτιση και στέγαση με την απαραίτητη αποκέντρωση των υπηρεσιών και πόρων στα Πανεπιστήμια και ΤΕΙ.

-Θεσμοθέτηση μαθητικής μέριμνας : οργάνωση σχολικών συσσιτίων, δεκατιανού για όλους τους μαθητές και γεύματος στα ολοήμερα δημοτικά, δημιουργία κοινωνικών κυλικείων.

-Δωρεάν προληπτικός υγειονομικός έλεγχος των παιδιών που δεν έχουν υγειονομική περίθαλψη και πλήρης ιατροφαρμακευτική κάλυψη μαθητών και φοιτητών.

-Δημιουργία φοιτητικών εστιών με μικρές παρεμβάσεις σε σχολάζουσες περιουσίες

-Κάλυψη των αναγκών και της αυξημένης ζήτησης για δημόσιους παιδικούς σταθμούς με άμεσα προγράμματα επεμβάσεων σε υφιστάμενα κτίρια σε συνεργασία με δήμους ώστε να λειτουργήσουν ταχύτατα ως δημόσιοι παιδικοί σταθμοί.

-Αναβάθμιση του μαθήματος των Ξένων Γλωσσών και Πληροφορικής στην Δημόσια Εκπαίδευση και δυνατότητα απόκτησης πιστοποίησης εντός της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Κάλυψη των εκπαιδευτικών αναγκών των μαθητών εντός του Δημόσιου σχολείου (μουσική, καλλιτεχνικές δραστηριότητες, αθλητισμός, ηλεκτρονικοί υπολογιστές).

Τα σχολεία (δημοτικά, γυμνάσια και λύκεια) μπορούν να μετατραπούν σε πολιτιστικούς χώρους κάθε γειτονιάς και να λειτουργούν ως κέντρα δημιουργικής απασχόλησης, πολιτισμού, ενισχυτικής διδασκαλίας κλπ. Οι πολιτιστικές παρεμβάσεις που οργανώνουν τα ίδια τα σχολεία είναι πολύτιμες και οφείλουν να ενισχυθούν.

Προφανώς η οικονομική διάσταση και αυτών των μέτρων υπόκειται σε λεπτομερή κοστολόγηση και ιεράρχηση ενώ η πλήρης ικανοποίηση τους συναρτάται με την οικονομική κατάσταση της χώρας.

## 5. Συμμετοχή , επανατροφοδότηση και αποδοχή

Γνωρίζουμε ότι η διαμόρφωση ενός συνολικού σχεδίου ανασυγκρότησης της εκπαίδευσης, όπως και η ενεργός, αποτελεσματική και δημοκρατική άσκηση εκπαιδευτικής πολιτικής συνιστούν διαδικασίες συνεχούς κριτικής επανατροφοδότησης και διαρκών προσαρμογών. Για την επιτυχία μιας τέτοιας πολιτικής απαιτείται ευρεία κοινωνική νομιμοποίηση και συναίνεση, αλλά κυρίως η ενεργός συμμετοχή εκπαιδευτικών και εκπαιδευομένων, γονιών και φορέων, της κοινωνίας ολόκληρης.

---

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑΤΑ

### 1. Η πρόταση του ΣΥΡΙΖΑ για την συνεχιζόμενη εκπαίδευση

#### Η συνεχιζόμενη εκπαίδευση ως κοινωνικό αγαθό

Οι νεοφιλελεύθερες πολιτικές και αντιλήψεις, ιδιαίτερα στη μνημονιακή εποχή, έχουν συνθίψει το δικαίωμα όλων των ανθρώπων για πρόσβαση στη νέα γνώση καθ' όλη τη διάρκεια της ζωής, αλλοιώνοντας την έννοια και το ίδιο το περιεχόμενο της γνώσης με οικονομίστικα κριτήρια και στοχεύσεις.

Τα νεοφιλελεύθερα όρια των προγραμμάτων της «διά βίου μάθησης», έτσι όπως αυτά αρθρώνονται μέσα από τις αντιλήψεις της απασχολησμότητας και των ελαστικών εργασιακών σχέσεων, της ανταγωνιστικότητας κλπ, γίνονται ακόμη πιο διακριτά στο φόντο της διάλυσης της παιδείας ως δημόσιου κοινωνικού αγαθού, των ταξικών και άλλων αποκλεισμών που χαρακτηρίζουν την Ευρωπαϊκή και Ελληνική πραγματικότητα στις συνθήκες μιας εκτεταμένης περιόδου σκληρής λιτότητας.

Ιδιαίτερα στη χώρα μας τα προγράμματα αυτά υπήρξαν σε σημαντικό βαθμό πεδίο διασπάθισης πόρων, πελατειακών λογικών και παρεμβάσεων, πεδίο ανορθολογικού προγραμματισμού, πεδίο νεοφιλελεύθερων αντιλήψεων και πολιτικών. Δεν υπηρέτησαν κοινωνικές ανάγκες, δεν παρήγαγαν καμία προστιθέμενη αξία στην ανασυγκρότηση της χώρας ελάχιστα συνέβαλαν στην ανάπτυξη, στην καινοτομία και στην πνευματική ζωή του τόπου.

**Για την αριστερά, η ανθρώπινη ανάγκη για εφ' όρου ζωής πρόσβαση στη πολύπλευρη γνώση, μέσα από διάφορες μορφές του κοινωνικού γίγνεσθαι, χρειάζεται να εξασφαλίζεται από την πολιτεία ως κοινωνικό αγαθό και δικαίωμα.** Με αυτή την έννοια η αριστερά χρειάζεται από τώρα να παρέμβει και στο επίπεδο του προσανατολισμού, του

περιεχομένου αλλά και των μορφών με τις οποίες παρέχεται σήμερα η συνεχιζόμενη εκπαίδευση, διεκδικώντας από σήμερα αλλαγές και στο θεσμικό επίπεδο.

Θεσμοί, όπως τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας, προγράμματα, όπως της ελληνομάθειας για μετανάστες, της από απόσταση εκπαίδευσης, της δημιουργικής αξιοποίησης ελεύθερου χρόνου, της εκμάθησης πληροφορικής και ξένων γλωσσών μπορούν να συμβάλλουν στην άρση κοινωνικών και χωρικών φραγμών στη βάση των αρχών της ισότητας και της χειραφέτησης. Οι δύο βασικοί πυλώνες της συνεχιζόμενης εκπαίδευσης, η Γενική Εκπαίδευση Ενηλίκων και η Επαγγελματική Εκπαίδευση και Κατάρτιση, αποτελούν σημαντικές παραμέτρους για την προσωπική ολοκλήρωση του κριτικά σκεπτόμενου ενεργού πολίτη αλλά και για την επαγγελματική εξέλιξη.

Είναι αναγκαίο συνεπώς από τη σκοπιά της αριστεράς, παράλληλα με τους γενικότερους στόχους για την ανατροπή του νεοφιλελεύθερου μοντέλου στην παιδεία, να στοχεύσουμε σε μια **δημόσια συνεχιζόμενη εκπαίδευση** η οποία

- να προσφέρεται **δωρεάν** σε όλους
- να λειτουργεί με **διαφάνεια και δημόσια/κοινωνική λογοδοσία**
- να είναι **προσαρμοσμένη στις ανάγκες των διαφόρων περιοχών και συνεπώς αποκεντρωμένη**
- **οι λειτουργοί της να εργάζονται με αξιοπρεπείς εργασιακούς όρους**

Είναι προφανές ότι σε μια τέτοια προοπτική χρειάζονται μεταβατικά στάδια, καθώς και επανεξέταση ολόκληρου του πλαισίου και δημόσιος διάλογος.

## 2. ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΒΑΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΤΗΣ ΜΟΥΣΟΥΛΜΑΝΙΚΗΣ ΜΕΙΟΝΟΤΗΤΑΣ ΘΡΑΚΗΣ

Η εκπαίδευση των παιδιών της μουσουλμανικής μειονότητας στη Θράκη παραμένει υποβαθμισμένη, αναχρονιστική, βαθιά ταξική και χρειάζεται αναβάθμιση. Το πρόγραμμα του ΣΥΡΙΖΑ αποσκοπεί στην άρση των εκπαιδευτικών ανισοτήτων και του αποκλεισμού, στη βελτίωση της παρεχόμενης μόρφωσης, στην κατοχύρωση του εκπαιδευτικού αγαθού για όλα τα παιδιά της μειονότητας ανεξάρτητα από φύλο, τάξη, τόπο διαμονής και τρόπο ζωής. Χρειάζεται να πρωθηθούν αλλαγές στα αναλυτικά και ωρολόγια προγράμματα καθώς και επικαιροποίηση των βιβλίων, να υπάρξει καλύτερη συνεργασία του τουρκόφωνου και του ελληνόφωνου προγράμματος, να υπάρξουν δράσεις συγχρωτισμού, βελτίωση της ελληνομάθειας και εν τέλει αντιμετώπιση της διγλωσσίας ως πλεονεκτήματος για την κοινωνία. Η καθιέρωση της διγλωσσίας στα νηπιαγωγεία είναι επιβεβλημένη για την ομαλή ένταξη των παιδιών στη σχολική ζωή.

Στη βελτίωση της εκπαίδευσης καθοριστικό ρόλο θα έχουν οι εκπαιδευτικοί. Απαιτείται η εξομοίωση των πτυχίων των δασκάλων του τουρκόφωνου προγράμματος των μειονοτικών σχολείων και η διαρκής και ουσιαστική επιμόρφωση των εκπαιδευτικών των δύο προγραμμάτων και όλων των βαθμίδων. Τα μέτρα θετικής διάκρισης όπως η ειδική ποσόστωση για την εισαγωγή στην τριτοβάθμια εκπαίδευση, έχουν λειτουργήσει θετικά και θα πρέπει να διατηρηθούν, προσαρμοσμένα στις σημερινές συνθήκες.

Η μειονοτική εκπαίδευση του μέλλοντος χρειάζεται να υπερβεί τόσο το μοντέλο του "κλειστού" και διαχωρισμένου μειονοτικού σχολείου όσο και αυτό του μονοπολιτισμικού δημόσιου σχολείου που είναι "τυφλό" απέναντι στις γλωσσικές, θρησκευτικές και ταυτοτικές διαφορές των μαθητών του. Σε κάθε περίπτωση, ο ΣΥΡΙΖΑ δεσμεύεται ότι όλες οι αλλαγές που χρειάζονται, θα τελούν υπό τον εξαντλητικό διάλογο με την ίδια την μειονότητα και τους φορείς της.

## 3. Θέματα προς περαιτέρω διερεύνηση

Το Τμήμα Παιδείας συνεχίζει μέσα από τις θεματικές του ομάδες την επεξεργασία στα παρακάτω θέματα:

1. Προσχολική Αγωγή και φροντίδα: κόστος της κάλυψης των αναγκών για 2χρονη υποχρεωτική προσχολική αγωγή για όλα τα νήπια από 4 έως 6 χρόνων , περιεχόμενο σπουδών σε συνάρτηση με την ηλικία των νηπίων
2. 12 χρονη υποχρεωτική εκπαίδευση : Προγράμματα σπουδών – κόστος διευρυμένης λειτουργίας. Λύκειο Θεωρίας και Πράξης: Σταδιακή ανάπτυξη – Μεταβατικό στάδιο – Κόστος υποδομών – Πρόγραμμα σπουδών
3. Δημόσια Μεταλυκειακή Τεχνική Εκπαίδευση: Ειδικότητες- επαγγελματικά δικαιώματα
4. Συνεχιζόμενη εκπαίδευση
5. Ελεύθερη πρόσβαση στην τριτοβάθμια εκπαίδευση
6. Ενιαίος χώρος Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και Έρευνας : Πανεπιστήμια –ΤΕΙ, μεταβατικό διάστημα. Έρευνα: Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο για την Έρευνα και την Τεχνολογική Ανάπτυξη
7. Θεσμικό πλαίσιο λειτουργίας για όλες τις βαθμίδες της Εκπαίδευσης /Έρευνα,
8. Συνέχιση της κοστολόγησης των άμεσων ενεργειών της κυβέρνησης της αριστεράς